

A távmeghallgatás a büntetés-végrehajtásban

Szervezeti hatékonyság és eljárási garanciák a hazai és nemzetközi tapasztalatok tükrében

Remote Hearings in the Hungarian Prison System Organisational Efficiency and Procedural Safeguards in Light of Hungarian and International Evidence

CZENCZER Orsolya,¹ HINKEL Tamás,² LIPPAI Zsolt³

Bevezetés: A távmeghallgatás csökkentheti a fogvatartottak külső előállításának szükségességét, ugyanakkor átalakítja a védekezés kommunikációs feltételeit. Értékelése ezért szervezeti és alapjogi szempontok együttes vizsgálatát igényli. **Célkitűzések:** A tanulmány célja feltárni, milyen feltételek mellett egyeztethető össze a távmeghallgatás büntetés-végrehajtási előnyei a fogvatartott hatékony eljárási részvételével, és ezek alapján alkalmazható értékelési keretet javasolni. **Módszertan:** A vizsgálat a magyar szabályozás és a releváns európai bírói gyakorlat normatív elemzését hazai és nemzetközi kutatások kritikai narratív áttekintésével kapcsolja össze. A forrásokat módszertanuk, eljárási környezetük és következtetéseik általánosíthatósága alapján értékeli. **Eredmények:** Az elemzés elkülöníti az intézeti erőforrás-felhasználást, az eljárási cselekmény működését és a garanciák tényleges érvényesülését. A feldolgozott kutatások alapján az egyes szinteken jelentkező előnyök nem feltétlenül járnak együtt. A tanulmány e különbségekre építve olyan értékelési keretet dolgoz ki,

¹ PhD, bv. alezredes, egyetemi docens, tudományos főmunkatárs, Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszék, e-mail: czenczer.orsolya@uni-nke.hu

² Dr. bv. ezredes, agglomerációs vezető, intézetparancsnok, 2. sz. agglomerációs központ vezetője, a Budapesti Fegyház és Börtön parancsnoka.

³ PhD, r. alezredes, egyetemi adjunktus, Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, e-mail: lippai.zsolt@uni-nke.hu

amely a szervezési mutatókat a megértés, a megszólalás, az irathozzáférés és a bizalmas védői tanácskozás feltételeivel kapcsolja össze.

Konklúzió: A távmeghallgatás megfelelő alkalmazásához az ügy és az érintett személy sajátosságainak figyelembevétele, a részvételi akadályok felismerése és dokumentált kezelése szükséges. A javasolt keret a gyakorlat értékelését támogathatja; mérőeszközként való felhasználása további empirikus vizsgálatot igényel.

Kulcsszavak: büntetés-végrehajtás, távmeghallgatás, hatékony részvétel, védelemhez való jog, szervezeti hatékonyság

Introduction: Remote hearings may reduce the need for external prisoner escorts while changing the communication conditions for the defence. Their assessment therefore requires organisational benefits and procedural safeguards to be considered together.

Objectives: The study examines the conditions under which the benefits of remote hearings for prison administration can be reconciled with prisoners' effective participation in proceedings and proposes an evaluation framework based on these conditions.

Methodology: The study combines normative analysis of Hungarian legislation and relevant European case law with a critical narrative review of Hungarian and international research. Sources are assessed according to their methods, procedural settings and the generalisability of their conclusions.

Results: The analysis distinguishes institutional resource use, the functioning of individual hearings and the practical effectiveness of procedural safeguards. The research reviewed indicates that benefits at these levels do not necessarily coincide. Building on these distinctions, the study develops a framework linking organisational indicators to the conditions for understanding proceedings, speaking, accessing documents and consulting defence counsel confidentially.

Conclusion: Appropriate use of remote hearings requires attention to the circumstances of both the case and the individual, together with the identification and documented handling of barriers to participation. The proposed framework may support evaluation of practice; its use as a measurement instrument requires further empirical research.

Keywords: prison system, remote hearings, effective participation, right to defence, organisational efficiency

Bevezetés

A távmeghallgatás elterjedése a büntetés-végrehajtásban egyszerre szervezési és eljárás-jogi változás. A fogvatartott büntetőeljárásbeli részvétele hagyományosan az intézetből való előállítást, szállítást és külső őrzést is igényelhetette. A kép- és hangkapcsolat e feladatok

egy részét intézetben belül teljesíthetővé teszi, ugyanakkor átalakítja azt a kommunikációs környezetet, amelyben a terhelt megérti az eljárást, kapcsolatot tart a védőjével és előadja védekezését. A technikai fejlesztés értékelése ezért túlmutat az üzemeltetés és a fogvatartási logisztika kérdésein.

A hazai bevezetés korai szakirodalma elsősorban a külső előállítások csökkentését és az igazságügyi szervek együttműködését állította előtérbe. A büntetés-végrehajtási alkalmazás intézményi feltételeit bemutató közlemény már a járvány előtt összekapcsolta a technológiai fejlesztést a biztonság és a feladatellátás hatékonyságának kérdésével (BOGOTYÁN 2018). A koronavírus-járvány e folyamatot felgyorsította, de nem maga teremtette meg a távmeghallgatás magyarországi jogi és technikai alapjait.

A jelen tanulmány központi kérdése, hogy a távmeghallgatás mikor tekinthető a büntetés-végrehajtás és a büntetőeljárás szempontjából egyaránt megfelelő megoldásnak. Ennek megválaszolásához három részproblémát vizsgálunk. Először azt, hogy a magyar és európai szabályozási környezet milyen követelményeket támaszt a fogvatartott távoli részvételével szemben. Másodszor azt, milyen következtetések vonhatók le a hozzáférhető empirikus kutatásokból a hatékonyságról és a részvétel minőségéről. Harmadszor pedig azt, hogyan fordíthatók le ezek a követelmények a büntetés-végrehajtási intézetek szervezési és ellenőrzési gyakorlatára.

A vizsgálat kiinduló tétele, hogy a szállítás elmaradása intézeti előny lehet, de önmagában nem igazolja az eljárás gyorsabb befejezését, a bizonyítás jobb minőségét vagy a védelem hatékonyságát. A kézirat hozzájárulása e különböző eredményfogalmak elválasztása és egy olyan, a büntetés-végrehajtási alkalmazásra szabott értékelési keret kidolgozása, amely a garanciális feltételeket a működés mérhető jellemzőivel kapcsolja össze. A keret elemzési javaslat; empirikus érvényességének vizsgálata további kutatást igényel.

A vizsgálat módszere és forráskritikai kerete

A tanulmány normatív jogelemzést és kritikai narratív szakirodalmi áttekintést alkalmaz. A jogelemzés tárgya a telekommunikációs részvétel hazai szabályozása, a védői kommunikáció védelme és az európai bíróságok releváns gyakorlata. A szakirodalmi feldolgozás a távmeghallgatás szervezeti következményeire, a terhelti részvételre és az eljárási kommunikációra vonatkozó kutatási eredményeket rendezi közös értelmezési keretbe. Saját kérdőíves adatfelvétel, interjúkutatás vagy egyéni ügyiratokon alapuló statisztikai elemzés nem része a vizsgálatnak.

A forrásfeltárás 2026. október 20-án zárult. A keresés magyar és angol nyelven, a távmeghallgatás, távtárgyalás, telekommunikációs jelenlét, *remote hearing*, *video-conferencing*, *criminal proceedings*, *effective participation* és *procedural justice* kifejezések felhasználásával történt. A hozzáférést folyóirat- és kiadói oldalak, egyetemi repozitóriumok, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának REAL-repozitóriuma, valamint hivatalos intézményi felületek biztosították. A jogforrások ellenőrzését a Nemzeti Jogszabálytár, a HUDOC és az EUR-Lex segítette. A keresés nem teljes adatbázisokra kiterjedő, előzetesen regisztrált szisztematikus áttekintés, ezért nem fedi le a témához tartozó valamennyi közleményt.

A beválasztás tartalmi feltétele a fogvatartottak vagy terheltek távoli eljárási részvételéhez való közvetlen kapcsolódás volt. Elsőbbséget kaptak az azonosítható módszertannal rendelkező kutatások, a lektorált tanulmányok és a hivatalos jogforrások. A korábbi munkák a jogintézmény kialakulásának vagy az értékelési probléma előzményeinek bemutatása miatt maradtak a forráskörben. A pusztán technológiai ismertetőket nem kezeltük a hatékonyság vagy a jogérvényesülés bizonyítékaként. A büntetés-végrehajtás nyilvános közlését intézményi önbeszámolóként, nem független hatásvizsgálatként értékeltük.

A közvetlenül a távoli eljárási részvételre vonatkozó forrásokat kiegészítettük a büntetés-végrehajtási digitalizáció, az elektronikus távfelügyelet, a szakmai képzés és a fenntartható intézeti működés célzottan kiválasztott hazai munkáival. E közleményeket a fogalmi elhatárolás és a szervezeti feltételek elemzéséhez használtuk; megállapításaitak nem tekintettük a távmeghallgatás eljárási hatásait igazoló empirikus eredményeknek.

Az összevetés során külön kezeltük a normatív követelményeket, a kutatási megfigyeléseket, a résztvevők véleményét és az intézményi adatközléseket. Vizsgáltuk az eljárási szakaszt, a távoli részvétel meghatározását, az adatgyűjtés módját és az eredmények általánosíthatóságát. A különböző országokból származó esetszámokat nem összesítettük, és a nem azonos tartalmú intézményi mutatókból nem képeztünk közös idősorokat. Az eredeti kézirat pontosan nem azonosítható belső adatait nem használtuk számszerű következtetések alapjául.

Fogalmi elhatárolások és értékelési szintek

A telekommunikációs eszköz használata a magyar büntetőeljárásban a jelenlét biztosításának szabályozott módja. Ebben a tanulmányban a távmeghallgatás az eltérő helyszínen tartózkodó résztvevő kétirányú kapcsolat útján megvalósuló eljárási részvételének gyűjtőfogalma. A távtárgyalás kifejezést akkor alkalmazzuk, amikor ez a részvétel tárgyaláshoz kapcsolódik; a távkihallgatás pedig a kihallgatás sajátos kommunikációs helyzetére utal. A fogalmak nem minden összefüggésben helyettesíthetők egymással, különösen akkor, ha eltérő bizonyítási feladatokra és jogosultságokra vonatkoznak.

A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás korábbi szabályozása és a jelenlét biztosításának későbbi, általánosabb megközelítése közötti különbség a hazai jogfejlődés fontos sajátossága. A korai megoldás szűkebb alkalmazási köre nem azonosítható a büntetőeljárás különböző szakaszaiban használható telekommunikációs részvétellel (GÁCSI 2017; BOGOTYÁN 2018: 16). Az elemzés tárgya ennek megfelelően nem egy önálló büntetés-végrehajtási kedvezmény, hanem több intézmény együttműködésében érvényesülő eljárási megoldás.

A fogalmi elhatárolást az elektronikus távfelügyelettel való összevetés is segíti. A reintegrációs őrizetet támogató technikai rendszert a szakirodalom a helymeghatározás, az adatátvitel és a felügyeleti központ együttműködéseként mutatja be (CZENCZER–BOGOTYÁN 2025: 24–26). A távmeghallgatás ezzel szemben az adott eljárási cselekményben való kommunikációt biztosítja. A közös technológiai háttér ezért nem jelent azonos jogi funkciót: a tartózkodási szabályok ellenőrizhetősége és a védekezéshez szükséges

részvétel eltérő megfeleléségi követelményeket támaszt. Ez az összevetés a jelen tanulmány fogalmi következtetése, nem a két rendszer eredményességének összehasonlító vizsgálata.

A fizikai távolságtartás kifejezés a járvány idején jól érzékeltette a személyes érintkezés korlátozását. A járványt követő alkalmazás tudományos leírásához azonban szűknek bizonyul: nem ragadja meg sem a bizonyítási helyzetet, sem a védelemhez való hozzáférést. A vizsgálat ezért a hangsúlyt a térbeli elkülönülésről a részvétel feltételeire helyezi. Kérdésünk az, hogy a távoli résztvevő milyen információhoz jut, mikor tud megszólalni, és hogyan tudja ténylegesen gyakorolni az őt megillető jogokat.

Elemzési szempontból három értékelési szint különíthető el. Az intézeti szint az őrzés, a mozgatus, a személyi ráfordítás és az üzemeltetés erőforrásigényét foglalja magában. Az eljárási cselekmény szintje a kezdés, a kapcsolattartás, az iratbemutatus és a megszakítások jellemzőit vizsgálja. A garanciális szint a védekezés, a megértés, a bizalmas tanácskozás és a részvételi akadályok orvosolhatóságának kérdéseire irányul. Ugyanaz a megoldás az első szinten kedvező, a másodikon semleges, a harmadikon pedig kockázatos következménnyel is járhat. E szintek elkülönítése akadályozza meg, hogy egyetlen kedvező mutató a teljes jogintézmény minősítését helyettesítse.

Az összevetés garanciális szempontból is tanulságos. A reintegrációs őrizet működésének szakirodalmi elemzése a bírói döntés, a távfelügyeleti rendszer beállítása, a szakképzett telepítés és az érintett tájékoztatása közötti kapcsolatot emeli ki (BOGOTYÁN 2022: 139–140). E szabályok nem alkalmazhatók közvetlenül a távmeghallgatásra. Az elemzési párhuzam abban áll, hogy a jogi rendelkezés gyakorlati érvényesülése mindkét környezetben személyi és technikai feladatok összehangolását igényli. A távmeghallgatás esetében ezért külön kell vizsgálni a részvétel elrendelését, a kapcsolat működtetését és a joggyakorlás tényleges feltételeit.

A magyar szabályozás és az európai garanciák

A távmeghallgatás jogszerű alkalmazásának megítélésekor a hazai eljárásjogi rendelkezések és az európai alapjogi mércék egymást kiegészítő követelményrendszert alkotnak. A következőkben előbb a telekommunikációs jelenlét magyar szabályozási és intézményi feltételeit tekintjük át, majd az európai bírói gyakorlatból és szakmai ajánlásokból kirajzolódó garanciális szempontokat vizsgáljuk.

A telekommunikációs jelenlét hazai keretei

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) XX. fejezete az eljárási jelenlét telekommunikációs biztosítását rendezi. A Be. 120. §-a meghatározza az összeköttetés alapvető jellemzőit; a kizárólag hangkapcsolatra épülő részvételt meghatározott esetekre korlátozza. A kép- és hangkapcsolatot biztosító részvétel ezért nem általában azonos az egyszerű telefonos bekapcsolódással. Az egyes formák jogszerűségét mindig az adott személyi és eljárási helyzethez rendelt törvényi feltételek alapján kell megítélni.

A Be. 121–122. §-ai az elrendelést, a mellőzést és a terhelti garanciákat egymással összefüggésben szabályozzák. A törvény bizonyos esetekben előnyben részesíti az eszköz használatát, de ettől elkülöníti a személyes megjelenés szükségességét, a terhelti hozzájárulás meghatározott eseteit és a vádlott személyes tárgyalási jelenlétére irányuló indítványt. A 122. § (3) bekezdése szerinti esetekben a bíróság csak különösen indokolt esetben mellőzheti a telekommunikációs eszköz használatát; ez nem értelmezhető általános, korlátlan intézeti mérlegelési felhatalmazásként. A részvételi formáról való eljárásjogi döntés és annak büntetés-végrehajtási megszervezése külön feladat.

A Be. 123–125. §-ai az elkülönített helyszínen jelen lévő személyeket, a személyazonosság ellenőrzését, az eljárás követhetőségét, a védővel folytatott tanácskozást és a dokumentálást rendezik. Különös jelentőségű a 124. § (2) bekezdése: a telekommunikációs eszköz használata nem érinti a résztvevők kérdezősi, észrevételezési, indítványtételi és egyéb eljárási jogait. A rendelkezésből az következik, hogy a technikai részvételnek a joggyakorlás működő feltételeit is biztosítani kell. A szabályok gyakorlati alkalmazása ezért az infrastruktúrán túl szervezési és kommunikációs feladatokat is felvet (RÓTH 2020).

A részletszabályokat az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet is tartalmazza. A rendőrség és a büntetés-végrehajtás együttműködését a fogvatartott személyek eljárási cselekményen történő jelenlétének a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott telekommunikációs eszköz útján való biztosításának eljárási rendjéről szóló 13/2019. (VII. 4.) BM utasítás rendezi. E szervezési előírások nem írhatják felül a törvényben biztosított jogokat. A büntetés-végrehajtási bíró külön eljárását pedig nem szabad automatikusan azonosítani a büntetőügyben eljáró bíróság tárgyalásával; arra a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény sajátos rendelkezései is irányadók.

A járványügyi időszak eltérő szabályai történeti összefüggésben értékelendők. A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet és a későbbi átmeneti szabályozás az igazságszolgáltatás folytonosságát a személyes érintkezés korlátozása mellett kívánta biztosítani. E rendkívüli helyzetben kialakult gyakorlat nem szolgálhat önmagában a tartós alkalmazás valamennyi feltételének igazolására. A szükséghelyzetben elfogadható működési megoldás és a rendes intézményi gyakorlat értékelése eltérő kérdés.

A tisztességes eljárás európai követelményei

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke alapján a távmeghallgatás megítélése az eljárás egészének tisztességességéhez kapcsolódik. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) egy, a videókonferenciás részvételt vizsgáló ügyben kimondta, hogy a videókonferenciás részvétel önmagában nem ellentétes az Egyezményvel. Az alkalmazásnak ugyanakkor legitim célt kell szolgálnia, és a konkrét megoldásnak biztosítania kell az eljárási garanciákat. A döntésben jelentősége volt a biztonsági megfontolásoknak és a védelem gyakorlati feltételeinek is (Marcello Viola kontra Olaszország, 45106/04. sz. kérelem, 2006. október 5-i ítélet, különösen 67., 72–77. bekezdések).

Egy további EJEB-ítélet rámutatott a technikai hozzáférés és a hatékony jogi segítség közötti különbségre. A megfelelő felkészülési idő és a védővel való bizalmas tanácskozás hiányosságai a videókapcsolat működése mellett is az Egyezmény sérelméhez vezethetnek. A tanácskozás bizalmas jellegének a fogvatartott számára is hihetőnek kell lennie; a pusztá állítás, hogy egy állami rendszerben zajló beszélgetés védett, nem oldja fel automatikusan az adott ügyben felmerülő aggályokat (Sakhnovskiy kontra Oroszország, 21272/03. sz. kérelem, 2010. november 2-i ítélet, 94–107. bekezdések).

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) egy előzetes döntéshozatali eljárásban az (EU) 2016/343 irányelv 8. cikkének értelmezésekor elfogadhatónak tekintette, hogy a vádlott kifejezett kérésére videokonferenciával kapcsolódjon be a tárgyalásba, feltéve, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog biztosított. Az ítélet nem általános felhatalmazás a személyes jelenlét kötelező kiváltására: a vizsgált helyzet a vádlott saját kérelméhez kötődött, és a Bíróság hangsúlyozta a nemzeti szabályok garanciális kötöttségét (C-760/22. sz. ügy, 2024. július 4-i ítélet, ECLI:EU:C:2024:574, különösen 25–31. pontok).

A védői kommunikáció bizalmasságát a 2013/48/EU irányelv 4. cikke is védi. A követelmény a személyes találkozás mellett a telefonos és más megengedett kommunikációra is kiterjed. A szabályozási környezetből így nem az következik, hogy a külön helyszínen való tartózkodás szükségképpen kizárja a hatékony védelmet, hanem az, hogy annak biztosításához a kapcsolat létrehozásán túl a bizalmasság és a tényleges tanácskozás feltételeit is meg kell teremteni.

A videokonferenciák igazságügyi alkalmazásáról szóló CEPEJ-iránymutatás az egyedi alkalmassági döntést, a részvételi akadályok felismerését és a megfelelő védői hozzáférést kapcsolja össze. A dokumentum nem kötelező jogforrás, hanem az Európa Tanács Igazságügyi Szolgálat Hatékonyságáért Küzdő Európai Bizottságának szakmai ajánlása. Jelentősége abban áll, hogy a tisztességes eljárás követelményeit a tárgyalás megszervezésének és levezetésének gyakorlati kérdéseire is lefordítja (CEPEJ 2021: 11–16). A tanulmány későbbi javaslatai e követelmények büntetés-végrehajtási értelmezését adják, nem új kötelező előírásokat fogalmaznak meg.

A büntetés-végrehajtási alkalmazás szervezeti összefüggései

A távmeghallgatás szervezeti környezetének megértéséhez a biztonságtechnikai modernizáció tágabb folyamata is hozzátartozik. Az intézeti biztonsági rendszerek egységesítését és központi kezelhetőségét a szakirodalom a személyi ráfordításokkal és az üzemeltetéssel összefüggésben tárgyalja (BOGOTYÁN 2020: 26–28). Az innovatív technológiákról szóló későbbi tanulmány az infrastruktúra, a szakértelem, a költségek és a felhasználói felkészítés korlátaira is felhívja a figyelmet (BOGOTYÁN–SÓS–SZAUTER 2024: 22–23). E munkák a szervezeti háttér értelmezését támogatják; a biztonsági rendszerek korszerűsítéséből nem következik automatikusan a távoli büntetőeljárás részvétel megfelelő minősége.

A távmeghallgatás közvetlen intézeti előnye az lehet, hogy a külső előállítás egy része elmarad. Ilyenkor csökkenhet a szállításhoz és a külső őrzéshez szükséges személyi ráfordítás, az üzemanyag-felhasználás és a fogvatartott intézeten kívüli mozgásával járó

kitettség (BOGOTYÁN 2018: 24–25). Az előny azonban nem minden ügyben azonos: függ a szállítási távolságtól, az őrzési szükséglettől, az együttes szállíthatóságtól és attól is, hogy a távoli részvétel nem tesz-e szükségessé később újabb személyes megjelenést. A megtakarítás ezért nem vezethető le pusztán a videókapcsolatok számából.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának (a továbbiakban: BVOP) 2023. áprilisi nyilvános közlése 2022-re 13 362 távtárgyalást jelzett, és a közlés idején 70 videókonferencia-végpontról számolt be. Havi 4–5 millió forintos intézeti megtakarítást is megnevezett. Ezek az adatok a megoldás intézményi jelentőségét szemléltetik, ugyanakkor a közlés nem ismerteti részletes költségvetési módszertant, összehasonlítási alapot és bizonytalansági becslést. Az összeg ezért intézményi becslésként értelmezhető; független költséghatékonysági bizonyítékként nem kezelhető (BVOP 2023).

A szervezeti költségek egy része a digitalizációval nem megszűnik, hanem más feladatoknál jelentkezik. A szállítás helyett szükségessé válhat a végpontok összehangolt foglalása, az intézeten belüli kísérés, a kapcsolat tesztelése, az iratok előkészítése és a hibák elhárítása. Különösen fontos, hogy az informatikai, nyilvántartási és biztonsági feladatok felelősei az eljáró hatóság számára is azonosíthatók legyenek. A védői tanácskozássra, tolmácsolásra és iratismertetésre fordított idő a jogszerű működés része, ezért nem minősíthető eleve elkerülendő szervezeti veszteségnek.

A technikai és szervezeti feltételek összekapcsolásához további szempontot ad a digitális eszközök integrált biztonsági alkalmazásáról szóló elemzés. A szerzők a személyi felkészültséget, a működési protollokat és a technikai rendszereket egymást kiegészítő tényezőkként kezelik, és hangsúlyozzák a naplózás, valamint az utólagos elemzés szerepét (BOGOTYÁN–SZTODOLA–SÓS 2026: 31–33). A közlemény rendkívüli események kezelését vizsgálja, ezért nem szolgáltat közvetlen bizonyítékot a távmeghallgatás eredményességéről. A jelen tanulmány ebből szervezési következtetést von le: a kapcsolati hiba felismerését, jelzését és eljárási kezelését összehangolt felelősségi rendben indokolt kialakítani, a védői kommunikáció tartalmának megismerése nélkül.

A környezeti szempont szintén releváns, de önálló értékelést igényel. A kevesebb szállítás alacsonyabb közlekedési kibocsátással járhat, amelyet ugyanakkor az üzemeltetés, az eszközök és a ténylegesen kiváltott utak figyelembevételével kellene számszerűsíteni. A büntetés-végrehajtás fenntarthatóságáról szóló hazai szakirodalom a környezeti adatok szervezeti működést tágabb intézményi összefüggésben tárgyalja (CZENCZER–BOGOTYÁN 2023; CZENCZER–BOGOTYÁN–SZTODOLA 2024: 100–104). E megközelítésből a távmeghallgatás lehetséges környezeti előnye vizsgálati szempontként következik, nem előre bizonyítottan tekinthető eredményként.

A fogvatartott számára a külső előállítás elmaradása a munkavégzés, a tanulás és az intézeti napirend folytonosságát is segítheti (BOGOTYÁN 2018: 24). Más személy viszont a tárgyalótermi jelenléte tarthatja előnyösebbnek a védekezéshez. A két szempont nem zárja ki egymást: az intézeti élet kiszámíthatósága és az adott ügyben igényelt személyes részvétel eltérő szükségleteket fejez ki. Kérdőíves vagy interjú vizsgálat nélkül nem állapítható meg, hogy a fogvatartottak mekkora hányada melyik formát részesíti előnyben, és milyen okból. A preferenciák feltételezése ezért nem helyettesítheti az egyéni akadályok megismerését.

A hazai és nemzetközi kutatások tanulságai

A távmeghallgatás hatásainak értékeléséhez el kell különíteni az intézményi tapasztalatokat az empirikus kutatásokból levonható következtetésektől. Először a hazai vizsgálatok megállapításait és azok bizonyító erejét elemezzük, ezt követően a nemzetközi eredményeket és összehasonlíthatóságuk korlátait tekintjük át. A hangsúly a különböző eljárási helyzetekben ténylegesen alátámasztható következményeken van.

A hazai tapasztalatok bizonyító ereje

A hazai kutatások közül az ügyészi mélyinterjúkra épülő elemzés a telekommunikációs eszközök elterjedése mellett a közvetlenség és a védői konzultáció gyakorlati nehézségeit is bemutatta. A kvalitatív tapasztalatok a problémák lehetséges működését tárják fel, de nem adják meg azok országos gyakoriságát. Külön értékük, hogy az intézményi elterjedés és a tényleges joggyakorlás kérdéseit ugyanabban a vizsgálatban teszik láthatóvá (BÖCZNÉ NEPARÁCZKI 2023: 110–113).

A távmeghallgatás és az online tolmácsolás kapcsolatát vizsgáló tanulmány 2022 májusában és júniusában öt mélyinterjút és öt további szakmai beszélgetést készített az ügyészségi szervezeten belül. A feldolgozás a távoli részvételt több szereplő összehangolt kommunikációjaként értelmezi, amelyben a védő és a tolmács elhelyezkedésének is jelentősége van (GERENCSÉR 2023: 259–265). A megállapítások a tolmácsolást igénylő helyzetek szervezési kockázatait segítik azonosítani, a célzott kiválasztásból eredően azonban nem terjeszthetők ki változatlanul minden büntetőeljárásra.

A rendőrségi távkihallgatás újabb vizsgálata statisztikai adatokat, két interjút és 208 fős kérdőíves felmérést kapcsolt össze. A közölt eredmény szerint a válaszadók 79%-a a krimináltaktikai elvek eltérő érvényesülését érzékelte a távoli környezetben (KOSZTRUB–VÁRI 2025). Ez a válaszadók szakmai észleléséről tájékoztat, nem a távkihallgatások 79%-ában bekövetkező minőségromlást bizonyítja. A rendőrségi tapasztalat a büntetés-végrehajtás számára is fontos, de a nyomozati kihallgatás és a bírósági tárgyalási részvétel közötti eltérés miatt az eredményeket eljárási kontextusukban kell értelmezni.

A hazai közlések így alátámasztják a telekommunikációs részvétel intézményi jelentőségét és bizonyos garanciális problémák kutathatóságát. Együttesen sem helyettesítenek azonban olyan vizsgálatot, amely azonos típusú eljárási cselekményekben, összehasonlítható fogvatartotti csoportok között mérné a részvétel és a védelem minőségét. A hiány következménye nem az, hogy a távmeghallgatás eredménytelennek tekintendő, hanem az, hogy a hatására vonatkozó állításokat a rendelkezésre álló bizonyíték terjedelméhez kell igazítani.

Nemzetközi eredmények és az összehasonlítás korlátai

A videókonferenciás büntetőeljárás részvétel korai kutatási áttekintése már a szélesebb körű elterjedés előtt elkülönítette a technológia jogi elfogadhatóságát a résztvevők viselkedésére és észlelésére gyakorolt empirikus hatásaitól (TREADWAY JOHNSON – WIGGINS 2006). A megkülönböztetés továbbra is irányadó: a jogszabályban biztosított lehetőség nem igazolja a konkrét megoldás változatlan működését minden eljárási helyzetben. Az empirikus kérdés az, milyen következmény mérhető, kinél, milyen feltételek között és milyen összehasonlításhoz képest.

Az angliai és walesi Crown Court 2020. január és 2022. március közötti adatain végzett értékelés hasonló ügyeket párosított statisztikai eljárással. Átlagosan kisebb időcsökkenést talált a távoli meghallgatásoknál, de a távoli előkészítő részvétel nem eredményezett rövidebb teljes ügytartamot vagy kevesebb meghallgatást. A távoli kategóriába beletartozott bármely résztvevő telefonos vagy videós bekapcsolódása, ezért az eredmény nem azonosítható kizárólag a fogvatartott videós részvételének hatásával. A nem megfigyelt különbségek miatt szelekciós torzítás is fennmaradhatott (BRISCOE–ROSE–PEHKONEN 2023: 1–2, 16–20).

Egy 370, fogva tartás meghosszabbításáról tartott meghallgatás rendszeres megfigyelésén alapuló kutatás a megszólalási lehetőség, a tiszteletteljes bánásmód és a semlegesség alacsonyabb szintjét állapította meg a videókonferenciás helyzetekben, több változó statisztikai ellenőrzése mellett (FACTOR et al. 2023). Az eredmény a vizsgált környezetben mérhető részvételi különbséget jelez. Nem teszi lehetővé annak kijelentését, hogy minden videós meghallgatás jogsértő, illetve hogy a különbség minden eleme kizárólag a technológiának tulajdonítható. Arra viszont rámutat, hogy az eljárás kimenetelén túl a részvétel folyamatát is vizsgálni kell.

A jelenlét, a térbeli közelség és az eljárási igazságosság kapcsolatát elemző újabb munka a kutatási eredmények egyes jellegét hangsúlyozza. A közös fizikai térből nem következik automatikusan a meghallgatottság érzése, ahogyan a távoli kapcsolat sem zárja ki eleve a méltányos kommunikációt (BELLONI – JASPAERT – DE VOCHT 2025). A járvány utáni alkalmazásról szóló elemzés ugyancsak az előfeltevések empirikus ellenőrzésének szükségességére figyelmeztet, különösen a hatékony jogi segítség és a döntéshozatal szempontjából (DE VOCHT 2022). E megközelítések az alkalmazási feltételek vizsgálatát helyezik a technológia általános minősítése elé.

A kutatások közötti eltérés részben abból ered, hogy más eljárási szakaszt, más résztvevői elrendezést és más eredményt mérnek. A fogva tartás meghosszabbításáról tartott meghallgatás nem azonos egy bonyolult bizonyítási tárgyalással, a távoli ügyvédi bekapcsolódás pedig nem ugyanaz a helyzet, mint a védőjétől elkülönülő fogvatartott részvétele. A büntetés-végrehajtási alkalmazás tudományos értékelésének ezért rögzítenie kell, ki tartózkodott távol, hol volt a védő és a tolmács, és milyen cselekmény történt. E leírás nélkül az eredmények csak látszólag hasonlíthatók össze.

A hatékony részvétel gyakorlati feltételei

Érthetőség és megszólalási lehetőség

A működő videokapcsolat szükséges, de nem elégséges feltétele a hatékony részvételnek. A fogvatartott számára érthetőnek kell lennie annak, hogy kik vesznek részt a cselekményben, mi történik, és miként jelezheti észrevételét. A halk hang, az összecsúszó beszéd vagy a késleltetés nem pusztán kényelmetlenség: akkor válik eljárásjogi problémává, ha megakadályozza egy kérdés megértését vagy egy nyilatkozat megfelelő időben történő megtételét (BOGOTYÁN 2018: 21–22). Az eljáró hatóság feladata a joggyakorlás biztosítása; az intézet ehhez a helyi körülmények megteremtésével és a hiba azonnali jelzésével járul hozzá.

A kapcsolat ellenőrzését célszerű egyszerű visszakérdezéssel is kiegészíteni. Annak megkérdezése, hogy a résztvevő hallja-e a hangot, kevesebb információt ad, mint annak tisztázása, hogy megértette-e az elhangzott kérdést. Ez nem a vallomás tartalmi befolyásolását jelenti, hanem a kommunikáció feltételének ellenőrzését. A fogvatartottat előzetesen tájékoztatni kell arról is, hogyan jelezheti, ha nem hall, nem lát egy bemutatott iratot, vagy a védőjével kíván beszélni. A jelzés módja akkor megfelelő, ha a résztvevő azt ténylegesen használni is tudja.

A védővel folytatott bizalmas kommunikáció

A Be. 124. § (3) bekezdése alapján külön helyszínen tartózkodó terhelt és védője között legalább hangkapcsolatot biztosító elektronikus tanácskozást kell lehetővé tenni. A gyakorlati megfelelőség azonban nem mérhető kizárólag azzal, hogy van-e telefon a helyiségben. A kapcsolatnak elérhetőnek kell lennie az érdemi felkészüléshez és az eljárás során felmerülő konzultációhoz is. A fogvatartottnak tudnia kell, kihez fordulhat a kapcsolat létrehozásáért, és biztosnak kell lennie abban, hogy a beszélgetés nem válik az eljárási közvetítés vagy felvétel részévé.

A bizalmasság a fizikai és a technikai környezet együttes tulajdonsága. Egyetlen elkülönített hangcsatorna sem megfelelő, ha a beszélgetést a helyiségben más meghallhatja; a felügyelő távozása pedig önmagában nem elég, ha a közvetítő vagy rögzítő rendszer továbbítja a tanácskozást. Az intézeti biztonság és a védői titok védelme közötti gyakorlati megoldást előzetesen, egyértelmű felelősségi rendben kell kialakítani. A biztonsági személynél feladata nem terjedhet ki a védekezés tartalmának megismerésére. E követelmény a Be. és a 2013/48/EU irányelv garanciális rendszeréből következik.

Tolmácsolás és egyéni részvételi akadályok

A tolmács szükségessége a nyelvhasználati joghoz és a tényleges nyelvi megértéshez kapcsolódik, nem önmagában az állampolgársághoz. Több helyszín összekapcsolásakor a hallhatóság mellett a beszélők azonosíthatósága és a tolmácsolás ritmusa is jelentős. Külön

figyelmet igényel, hogy a fogvatartott követni tudja az eredeti közlést és a fordítást, illetve hogy a védővel folytatott tanácskozás tolmácsolása megőrizze a bizalmas jelleget. Az egyes szereplők elhelyezése tehát érdemi eljárásszervezési döntés.

A hallási, látási, értelmi vagy pszichés nehézségek, az alacsony írástértési készség és a digitális eszközökkel kapcsolatos tapasztalatlanság eltérő támogatást tehetnek szükségessé. Ezek nem tekinthetők azonos akadállynak, és nem következik belőlük automatikusan a távoli részvétel kizárása. A döntő kérdés az, hogy a konkrét nehézség megfelelő segítséggel kezelhető-e. A részvételi képesség vizsgálatát ezért nem szabad a fogvatartott fegyelmezett viselkedésének megfigyelésére szűkíteni: a csendes jelenlét nem bizonyítja az eljárás megértését.

Iratbemutatás és a technikai hibák eljárási következménye

A bizonyíték vagy más irat képernyőre vetítése akkor szolgálja a részvételt, ha a fogvatartott azt olvasható méretben, megfelelő ideig láthatja, és észrevételt tehet rá. A dokumentum technikai megjelenítése és tartalmának hozzáférhetősége nem azonos. A különböző helyszíneken látható változatok egyezőségét is biztosítani kell. Ha az iratot csak a tárgyalóteremben tartózkodók tudják érdemben áttekinteni, a távoli résztvevő formálisan jelen lehet, mégis hátrányba kerülhet a nyilatkozattételben.

A technikai hiba súlyát az dönti el, hogy a részvételt érintette-e, nem csupán az, hány másodpercig tartott. Egy rövid hangkimaradás lényeges lehet, ha éppen egy kérdés, figyelmeztetés vagy válasz marad érthetetlen. A helyi személyzetnek a hibát jeleznie kell; az eljáró hatóságnak pedig el kell döntenie, hogy elegendő-e a közlés megismétlése, szünet szükséges, vagy a cselekmény más módon folytatható. A döntés ellenőrizhetőségéhez a fennakadás eljárási jelentőségét és a megtett intézkedést is indokolt dokumentálni. A megszakítás nélküli kapcsolat tehát nem minden helyzetben fontosabb, mint az érdemi megértés helyreállítása.

A büntetés-végrehajtási alkalmazás értékelési kerete

A javasolt keret felépítése

Az előzők alapján olyan, három szintre épülő értékelési keretet javasolunk, amely egymás mellé helyezi az intézeti ráfordítást, az eljárási működést és a garanciális feltételeket. A keret nem alkalmassági pontszám, és nem szolgálhat a személyes jelenlétre vonatkozó törvényi szabályok kiváltására. Célja annak megmutatása, hogy az intézeti eredményességről szóló beszámolók milyen információkkal egészíthetők ki. A javasolt mutatók egy része adminisztratív nyilvántartásból, más része megfigyelésből vagy résztvevői visszajelzésből állítható elő; ezek egymást nem helyettesítik.

1. táblázat: A büntetés-végrehajtási távmeghallgatás javasolt értékelési szintjei

Értékelési szint	Vizsgálandó kérdés	Lehetséges mutatók és adatforrások
Intézeti ráfordítás	Milyen feladatot és erőforrást váltott ki a távoli részvétel?	Ténylegesen elmaradt külső utak; személyi munkaidő; szállítási és üzemeltetési költség. Összehasonlítható szolgálati és költségadatok
Eljárási működés	Megvalósult-e a tervezett cselekmény, és milyen fennakadással?	Megkezdett és befejezett cselekmények; késés; megszakítás; ismétlés és annak oka. Foglalási, informatikai és eljárási dokumentáció
Garanciák érvényesülése	Hozzáfért-e a résztvevő a joggyakorlás feltételeihez?	Tájékoztatás és megértés; védői konzultáció elérhetősége; iratbemutató; jelzett akadály és válasz. Megfigyelés és résztvevői visszajelzés, a tanácskozás tartalmának rögzítése nélkül

Megjegyzés: A táblázat a tanulmány elemzési javaslata, nem validált mérőeszköz.

Forrás: a szerzők szerkesztése

Intézeti szinten a ténylegesen kiváltott külső előállítás a releváns egység. Egy távoli cselekmény nem szükségképpen vált ki egy teljes szállítást, hiszen a fogvatartott más okból ugyanazon a napon is előállítható. Az összehasonlításnak ezért az elkerült útvonalat, a szállításban részt vevő személyeket és az intézetben belüli többletfeladatot is figyelembe kell vennie. A teljes költséghez az eszközfenntartás, a képzés és az ismételt cselekmények ráfordítása is hozzátartozik. A keret nem feltételezi, hogy a videós részvétel minden ügyben olcsóbb; ennek vizsgálatát teszi lehetővé.

Eljárási szinten külön rögzítendő a tervezett, a megkezdett és a befejezett cselekmény, valamint az új időpont kitűzésének oka. Ha például a kapcsolat létrejön, de a fogvatartott egy lényeges iratot nem tud megismerni, az esemény informatikai értelemben sikeresnek, eljárási értelemben mégis hiányosnak minősülhet. Garanciális szinten az ellenőrzésnek arra kell irányulnia, hogy a személy megértette-e a részvétel módját, használhatta-e a védői csatornát, és kapott-e választ a jelzett problémára. A nyilvántartás nem tartalmazhatja a bizalmas védői tanácskozás tartalmát.

Alkalmazási javaslatok

Elsőként az eljárási és intézeti feladatok összehangolt előkészítése indokolt. Az időpont-foglalásnak számolnia kell az eljárási cselekmény várható tartamával, a védői felkészüléshez szükséges lehetőséggel, az esetleges tolmácsolással és a fogvatartott más kötelezett-ségeivel. A túl szűk időszáv a konzultáció vagy a megértés ellenőrzésének elmaradására ösztönözhet. E kockázat kezelésére az intézet és az eljáró hatóság közötti felelősségi rendben célszerű rögzíteni, ki és miként kezdeményezhet időbeli korrekciót.

A feladatok teljesíthetősége a személyi állomány felkészítését is igényli. A tisztképzés korszerűsítését a vonatkozó tanulmány a gyakorlati követelményekhez, a szakmai

kompetenciákhoz és az oktatásmódszertani megújuláshoz kapcsolja; a digitalizáció példái között az előállítást támogató mobilrendszert és az elektronikus szolgálati naplókat is bemutatják (BOGOTYÁN–FORGÁCS 2022: 1970–1974). E megközelítésre építve a távmeghallgatás intézeti képzésében célszerű együtt gyakoroltatni a technikai hibajelzést, a résztvevő tájékoztatását és a bizalmas védői kapcsolat megszervezését. Ez alkalmazási javaslat; eredményességét a hivatkozott tanulmány nem mérte.

Másodszor javasolt a részvételi akadályok rövid, dokumentálható előzetes ellenőrzése. Ez magában foglalhatja az érthető tájékoztatás megtörténtét, a kép és hang próbáját, az iratokhoz való hozzáférés módját, a védővel folytatható tanácskozás lehetőségét és a külön segítség szükségességét. A vizsgálatnak nem az a célja, hogy az intézet önállóan döntsön az eljárási forma jogszerűségéről, hanem az, hogy az eljáró hatóság az alkalmasság megítéléséhez szükséges helyi információkat időben megkapja.

Harmadszor előre meghatározott jelzési és helyreállítási rend szükséges. A fogvatartottnak és a védőnek ismerniük kell, hogyan jelezhetnek hibát vagy konzultációs igényt. A rendszer kezelésével megbízott személynek tudnia kell, mikor szükséges az eljáró hatóság figyelmét felhívnia a részvétel akadályára. A kép- és hangminőség mellett a félreértés vagy az irathozzáférés hiánya is ilyen jelzés tárgya lehet. A gyors technikai javítás érték, de a folytatás feltételeiről hozott eljárási döntést nem helyettesíti.

Negyedszer a rendszer értékeléséhez indokolt egymástól elkülönített adatforrásokat használni. A szolgálati és informatikai nyilvántartás az üzemeltetésről tájékoztat, a résztvevői visszajelzés a megértésről és a hozzáférés megéléséről, az eljárás dokumentációja pedig a jelzett problémák kezeléséről adhat információt. E források összevetése azonosíthatja, ha a technikailag sikeresnek könyvelt cselekmény a részvétel szempontjából nehézséggel járt. Az adatgyűjtést célhoz kötötten, a személyes adatok és a védői titok tiszteletben tartásával kell kialakítani.

Megbeszélés és kutatási korlátok

A feldolgozott eredmények alapján a távmeghallgatás megítélését két leegyszerűsítés is nehezíti. Az egyik a technikai elterjedést az eredményesség bizonyítékának tekinti; a másik a fizikai elkülönülésből közvetlenül a védelem gyengülésére következtet. A rendelkezésre álló források ennél összetettebb képet mutatnak. A normatív követelmények a tényleges részvétel feltételeit határozzák meg, az empirikus kutatások pedig azt vizsgálják, hogy ezek a feltételek egy adott környezetben hogyan működnek. A két megközelítés összekapcsolható, de nem cserélhető fel.

A vizsgálat fő korlátja a feldolgozott kutatások eltérő tárgya és módszertana. Az intézeti adatközlés, a célzott interjú, a kérdőíves vélemény, a rendszeres megfigyelés és a statisztikai párosítás más típusú következtetésre alkalmas. Nem áll rendelkezésre olyan egységes magyar adatbázis a jelen elemzésben, amelyből megállapítható lenne a távmeghallgatás nettó költséghatása, a garanciális problémák országos aránya vagy a részvételi forma önálló hatása az ügyek kimenetelére. A tanulmány ezért nem állít ilyen eredményt, és a javasolt értékelési keretet sem tekinti validált mérőeszköznek.

A joggyakorlat felhasználásának is van korlátja. Egy konkrét ügyben megállapított egyezményértés nem igazolja, hogy minden hasonló technikai megoldás szükségképpen jogsértő. Ugyanígy egy megfelelőnek ítélt videós részvétel nem teszi szükségtelemmé az új ügy egyedi körülményeinek vizsgálatát. Különösen körültekintően kell eljárni a másodfokú eljárásban való részvételre vagy a vádlott saját kérelmére vonatkozó ítéletek elsőfokú eljárásban történő, kötelező távoli részvételre való alkalmazásakor.

További hazai kutatás számára célszerű lenne azonos eljárástípusokon belül, az ügyek összetettségét és a résztvevők sajátosságait figyelembe véve összehasonlítani a részvételi formákat. A szolgálati ráfordítások mérése mellett külön kellene vizsgálni a konzultációs hozzáférést, a megértést és a technikai hibák kezelését. A fogvatartotti és védői nézőpont bevonása azért szükséges, mert e tapasztalatok az intézeti nyilvántartásból nem rekonstruálhatók teljesen. Etikailag megfelelő vizsgálatnak a jogokat biztosító garanciák megvonása nélkül kell feltárnia az alkalmazási gyakorlat különbségeit.

Következtetések

A távmeghallgatás a büntetés-végrehajtás számára jelentős szervezési lehetőség, amely egyes külső előállítások kiváltásával erőforrást takaríthat meg és csökkentheti a szállítási kitettséget. A hozzáférhető források ugyanakkor nem igazolják, hogy az intézeti előny automatikusan rövidebb teljes eljárással vagy jobb részvételi feltételekkel jár. A tanulmány ezért az intézeti hatékonyságot, az eljárási cselekmény működését és a garanciák érvényesülését külön értékelési szintként kezeli.

A magyar szabályozás és az európai bírói gyakorlat alapján a távoli részvétel jogszerűségének központi feltétele a joggyakorlás tényleges lehetősége. Ehhez az eljárás követhetősége, a megszólalás, az iratok megismerése és a védővel folytatott bizalmas tanácskozás egyaránt hozzátartozik. A büntetés-végrehajtási intézet feladata e feltételek helyi biztosítása és az akadályok jelzése, az eljárási forma megválasztása és a felmerülő probléma eljárásjogi következményének megítélése az arra jogosult hatóság felelőssége.

A javasolt értékelési keret e felelősségi viszonyokra építve kapcsolja össze a szervezési adatokat a részvétel ellenőrizhető feltételeivel. Gyakorlati hozadéka az lehet, hogy a távmeghallgatások számán túl láthatóvá teszi, milyen ügyekben, milyen személyi és technikai feltételek mellett működik megfelelően a rendszer. A tartós fejlesztés irányát ezért az egyedi alkalmasság vizsgálata, a bizalmas védői hozzáférés biztosítása és a részvételi akadályokra adott dokumentált válasz jelentheti. Ezek teljesülése teremtheti meg a szervezeti hatékonyság és a tisztességes eljárás összeegyeztetésének alapját.

Felhasznált irodalom

BELLONI, Paolo – JASPAERT, Emma – DE VOCHT, Dorris (2025): Presence, Proximity and Participation: Online Court Communication from a Procedural Justice Perspective. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 33(1–2), 154–186. Online: <https://doi.org/10.1163/15718174-bja10069>

- BOGOTYÁN Róbert (2018): Telekommunikációs eszközök alkalmazása a büntetés-végrehajtásban, az igazságszolgáltatás és a jogérvényesítés hatékonyságának növelése céljából. *Börtönügyi Szemle*, 37(4), 15–25. Online: https://www.epa.hu/02700/02705/00116/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2018_4_015-025.pdf
- BOGOTYÁN Róbert (2020): Biztonságos fogvatartás – A büntetés-végrehajtási szervek biztonsági elemeinek fejlesztése. *Börtönügyi Szemle*, 39(1), 25–41. Online: <https://bv.gov.hu/sites/default/files/Bort%C3%B6n%C3%BCgyi%20Szemle%202020-1.pdf>
- BOGOTYÁN Róbert (2022): A reintegrációs őrizet garanciaelemei. *Magyar Rendészet*, 22(3), 131–144. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2022.3.8>
- BOGOTYÁN Róbert Lajos – FORGÁCS Judit (2022): A jövő útja: a modern büntetés-végrehajtás tisztképzése. *Belügyi Szemle*, 70(10), 1959–1975. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.10.2>
- BOGOTYÁN Róbert – SÓS Gábor – SZAUTER László (2024): Jövőbeli innovatív technológiák a büntetés-végrehajtásban. *Börtönügyi Szemle*, (2–3), 9–25. Online: https://epa.oszk.hu/02700/02705/00137/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2024_2-3_009-025.pdf
- BOGOTYÁN Róbert – SZTODOLA Tibor – SÓS Gábor (2026): Digitális technológiák integrált alkalmazása a rendkívüli események előrejelzésére, kezelésére, felszámolására a büntetés-végrehajtási szervezetnél. *Rendvédelem*, 15(2), 27–33. Online: <https://doi.org/10.53793/RV.2026.2.3>
- BÖCCZNÉ NEPARÁCZKI Anna Viktória (2023): A digitális eszközök szélesebb körű büntetőeljárásai alkalmazását lehetővé tevő járványügyi szabályok magyarországi gyakorlata. *Kriminológiai Tanulmányok*, 60, 103–120. Online: <https://doi.org/10.58655/KT.60.2023-6>
- BRISCOE, Kai – ROSE, Eleanor – PEHKONEN, Irina (2023): *The Impact of Remote Hearings on the Crown Court. Ministry of Justice Analytical Series*. London: Ministry of Justice. Online: <https://www.gov.uk/government/publications/the-impact-of-remote-hearings-on-the-crown-court>
- Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága [BVOP] (2023): *Tavaly több mint 13 ezer távtárgyalás történt a hazai börtönökben*. 2023. április 18. Online: <https://bv.gov.hu/hu/intezetek/bvszervezet/hirek/6030>
- CEPEJ (2021): *Guidelines on Videoconferencing in Judicial Proceedings*. CEPEJ(2021)4REV4. Strasbourg: Council of Europe. Online: <https://rm.coe.int/cepej-2021-4-guidelines-videoconference-en/1680a2c2f4>
- CZENCZER Orsolya – BOGOTYÁN Róbert (2023): Környezettudatosság és fenntarthatóság – Kérdések és válaszok a magyar büntetés-végrehajtás szemüvegén keresztül. *Börtönügyi Szemle*, (4), 23–33. Online: <https://ojs.mtak.hu/index.php/bortonugyiszemle/article/download/21963/18129>
- CZENCZER Orsolya – BOGOTYÁN Róbert (2025): Elektronikus távfelügyeleti eszköz a hazai büntetés-végrehajtás szolgálatában. A tízéves reintegrációs őrizetet működtető technikai háttér és annak jogi alapjai. *Magyar Rendészet*, 25(1), 21–33. Online: <https://doi.org/10.32577/MR.2025.1.1>
- CZENCZER Orsolya – BOGOTYÁN Róbert – SZTODOLA Tibor (2024): Green Prisons in Hungary? In KOVÁCS Gábor – MÉSZÁROS Bence – CZENCZER Orsolya (szerk.): *II. Ludovika International Law Enforcement Research Symposium: Conference Proceedings*. Budapest: Magyar Rendészettudományi Társaság, 99–107. Online: <https://real.mtak.hu/193741/>
- DE VOCHT, Dorris L. F. (2022): Trials by Video Link after the Pandemic: The Pros and Cons of the Expansion of Virtual Justice. *China-EU Law Journal*, 8(1–2), 33–44. Online: <https://doi.org/10.1007/s12689-022-00095-9>
- FACTOR, Roni et al. (2023): Videoconferencing in Legal Hearings and Procedural Justice. *Victims & Offenders*, 18(8), 1557–1579. Online: <https://doi.org/10.1080/15564886.2023.2248465>

- GÁCSI Anett Erzsébet (2017): Büntetőtárgyalás tartása zártcélú távközlő hálózat útján. *Acta Universitatis Szegediensis: Forum: Acta Juridica et Politica*, 7(2), 5–24. Online: <https://acta.bibl.u-szeged.hu/56965/>
- GERENCSÉR Balázs Szabolcs (2023): Távmeghallgatás és online tolmácsolás a büntetőeljárásban. Digitális eszközök európai és hazai relevanciája a pandémia után. *Iustum Aequum Salutare*, 19(4), 251–265. Online: https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/2829/1/IAS_2023-04_18_Gerencser.pdf
- KOSZTRUB Adrienn – VÁRI Vince (2025): Távolságon innen, hatékonyságon túl. A távkihallgatás jogi és gyakorlati mérlege a büntetőeljárásban. *Magyar Rendészet*, 25(4), 33–54. Online: <https://doi.org/10.32577/MR.2025.4.2>
- RÓTH Erika (2020): A telekommunikációs eszköz használatának gyakorlati kérdései a büntetőeljárásban. *Miskolci Jogi Szemle*, 15(1. különszám), 253–261. Online: <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3312192>
- TREADWAY JOHNSON, Molly – WIGGINS, Elizabeth C. (2006): Videoconferencing in Criminal Proceedings: Legal and Empirical Issues and Directions for Research. *Law & Policy*, 28(2), 211–227. Online: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9930.2006.00224.x>

Jogi források

1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről
2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
- 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet az egyes büntetőeljárási cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról
- 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről
- 13/2019. (VII. 4.) BM utasítás a fogvatartott személyek eljárási cselekményen történő jelenlétének a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott telekommunikációs eszköz útján való biztosításának eljárási rendjéről
- Az Európai Parlament és a Tanács 2013/48/EU irányelve (2013. október 22.) a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/343 irányelve (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről
- EJEB: Marcello Viola kontra Olaszország, 45106/04. sz. kérelem, 2006. október 5-i ítélet
- EJEB [Nagykamara]: Sakhnovskiy kontra Oroszország, 21272/03. sz. kérelem, 2010. november 2-i ítélet
- Online: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-101568>
- EUB: FP és társai, C-760/22. sz. ügy, 2024. július 4-i ítélet, ECLI:EU:C:2024:574